Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Keskiviikko 4.11.2026 klo 9.30—11.30 ja 12.00—13.55

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok (4, 5, 6, 7) (3, 8 osittain)
jäsen Kim Berg sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13) (9 osittain)
jäsen Maaret Castrén kok (3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13) (9 osittain)
jäsen Bella Forsgrén vihr (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13) (4 osittain)
jäsen Aki Lindén sd (1, 2, 3, 10, 11, 12, 13) (4, 8, 9 osittain)
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13) (4 osittain)
jäsen Ville Merinen sd (1, 2, 3, 5, 6, 10, 11, 12, 13) (4, 7, 8, 9 osittain)
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas (5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13) (4, 9 osittain)
jäsen Minna Reijonen ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13) (9 osittain)
jäsen Anne Rintamäki ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13) (9 osittain)
jäsen Päivi Räsänen kd (8, 9 osittain)
jäsen Pia Sillanpää ps (1, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 13) (4, 8 osittain)
jäsen Oskari Valtola kok (5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13) (4, 9 osittain)
jäsen Henrik Wickström r (1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13) (4, 8, 9 osittain)
varajäsen Jari Koskela ps (10, 11, 12, 13) (8, 9 osittain)
varajäsen Milla Lahdenperä kok (10, 11, 12, 13) (8, 9 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Pirjo Kainulainen
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 8 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 102 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 97/2026 vp
Lisäselvitys HE 97/2026 vp StV 04.11.2026 sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 3

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- sosiaali- ja terveysministeriö, liite

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Kansaneläkelaitoksen tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 49/2026 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 28/2026 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 25/2026 vp
Lisäselvitys HE 49/2026 vp StV 04.11.2026 sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 4
Asiantuntijalausunto HE 49/2026 vp StV 04.11.2026 erityisasiantuntija Anu Polojärvi, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto B 4

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- sosiaali- ja terveysministeriö, liite

Vastine

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- hallitusneuvos Mikko Horko, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Anu Polojärvi, oikeusministeriö, liite

5. Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkejärjestelmän viimeisen eläkelaitoksen periaatteen laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 146/2026 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 168/2026 vp

Valiokunta keskusteli asian jatkokäsittelystä.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain, kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain ja biopankkilain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 110/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain, kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain ja biopankkilain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi A 7

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle lastensuojelulaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 182/2026 vp

Toimenpidealoite TPA 55/2025 vp, 28, 44, 49/2026 vp

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman.

Kokous keskeytettiin klo 11.30 ja sitä jatkettiin klo 12.00.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleistukilain, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleistukilain, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta A 9

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset ja tehtiin seuraavat muutokset:

Lisättiin kappaleen 15 alkuun seuraava virke: ”*Esityksen (s. 52) mukaan ensimmäisinä Suomessa asuttuina vuosina kansainvälisen suojelun ja perhesiteen perusteella maahan saapuneiden työllisyys on heikkoa.*” ja kappaleen loppuun seuraavat virkkeet: ”*Esityksen (s. 53) mukaisesti vaikutuksia arvioitaessa on huomioitava myös riittämättömän paikallisen kielen taidon kielteiset vaikutukset, joista saattaa syntyä pitkällisiä eriarvoistavia vaikutusketjuja. Riittävän kielitaidon voidaan esityksen mukaisesti ajatella olevan avain yhteiskunnan toimintaan.*”

Ed. Berg ed. Forsgrénin kannattamana ehdotti, että kappaleen 15 jälkeen lisätään seuraava uusi kappale: ”Valiokunta katsoo, että muuta perusturvaa matalampi kotoutumistuki on yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallinen, eikä riittävästi perusteltu keino tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallituksen esityksessä ei ole osoitettu uskottavasti, että perusturvan alentaminen johtaisi parempaan kielitaitoon tai nopeampaan työllistymiseen. Taloudellisten sanktioiden sijaan kielen oppimisessa olennaista on koulutuksen saatavuus ja laatu, henkilön oppimisvalmiudet ja mahdollisuudet kielen käyttämiseen arjessa ja työelämässä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisten perusteella kotoutumista ja työllistymistä tulisi edistää ensisijaisesti toimivilla palveluilla, kielikoulutuksella, työkyvyn tuella sekä työllistymisen rakenteellisia esteitä poistamalla.”

Lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 9—5.

Lisättiin kappaleen 18 alkuun seuraava virke: ”*Sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnittää perustuslakivaliokunnan (PeVL 58/2026 vp) tavoin sääntelyn toimivuuden ja sen tavoitteiden toteutumisen kannalta huomiota kohderyhmän tosiasiallisiin mahdollisuuksiin täyttää yleistukilain 11 b §:ssä säädettäväksi ehdotetut kielitaidon osoittamista koskevat vaatimukset.*”

Muutettiin kappale 20 seuraavasti: ”Esityksen (s. 24) mukaan keskimääräinen odotusaika työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisesta ensimmäiseen palveluun oli 4,7 kuukautta vuonna 2024 ja 4,1 kuukautta vuonna 2025. Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman selvityksen mukaan vuonna 2026 *keskimääräinen odotusaika on 3,9 kuukautta. Keskimäärin kielikoulutukseen pääsyä ei siten ole nykytilanteessa joutunut odottamaan kohtuuttoman pitkään*. Noin kolmannes kohderyhmästä ei kuitenkaan esityksen (s. 46) mukaan pääse palveluihin lainkaan, ja palveluihin pääsyn odotusajat myös vaihtelevat alueittain (HE, s. 24). *Eroihin odotusajoissa vaikuttavat esimerkiksi asiakkaalle soveltuvaksi katsotun ensimmäisen palvelun saatavuus ja aloitusaikataulut, ja joissakin tapauksissa odotusaika on voinut viranomaisista ja asiakkaasta riippumattomasta syystä olla yli kuusi kuukautta (HE, s. 24—25)*. Valiokunta korostaa, että palvelujen riittävä saatavuus on turvattava alueellisesti yhdenvertaisesti, mutta samalla on varmistettava, ettei takuuaika pidennä tarpeettomasti koulutukseen pääsyn aikaa alueilla, joissa koulutukseen on päässyt nyt ehdotettua takuuaikaa lyhyemmässä ajassa.”

Lisättiin kappaleen 22 loppuun seuraavat virkkeet: ”*Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti Lupa- ja valvontavirasto valvoo työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalvelujen lainmukaisuutta. Kotoutumistuen ja takuuajan kohderyhmään kuuluvat työnhakijat voivat kannella Lupa- ja valvontavirastolle takuuajan ylittymisestä ja muista olennaisista puutteista. Lupa- ja valvontavirastolla on lisäksi voimassa olevan sääntelyn nojalla oikeus suorittaa takuuaikaan ja palveluiden sisältöön kohdistuvaa valvontaa omasta aloitteestaan sekä asettaa työvoimaviranomaisille seuraamuksia valvonnan seurauksena.*”

Ed. Berg ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että lakiehdotukset hylätään. Lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Ed. Berg ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että lausuntoluonnokseen lisätään eriävästä mielipiteestä ilmenevät lausumaesitykset 1—5.

Lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 9—6.

Muilta osin lausuntoluonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Lindén varasi tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että se on jätettävä viimeistään tänään 4.11.2026 klo 15.00.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: Lindén, Kiuru, Berg, Merinen, Forsgrén, Pekonen

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja terveydenhuoltolain 54 ja 57 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 184/2026 vp

Asiantuntijasuunnitelma HE_184_2026.pdf A 10

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta
Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 113/2025 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 113/2025 vp

Hallituksen esitys HE 200/2026 vp
Lakialoite LA 6/2024 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 51/2025 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 36/2026 vp
Asiantuntijasuunnitelma HE_200_2026.pdf A 11

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman.

12. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

13. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 5.11.2026 klo 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen